

Розробник:

Євтушенко Світлана Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Викладач:

Євтушенко Світлана Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Протокол від 29 серпня 2024 р. № 11

Завідувач кафедри української літератури,
компаративістики і грінченкознавства

(Олена БРОВКО)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
035 / 029.00.01 Біографістика і текстологія

29.08.2024 р.

Гарант освітньої програми _____ (Роман КОЗЛОВ)

Робочу програму перевірено

29.08.2024 р.

Заступник декана Факультету української філології,
культури і мистецтва з науково-методичної
та навчальної роботи

(Світлана ГОРОБЕЦЬ)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р. протокол №__

1. ОПИС МОДУЛЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
«Аналітика тексту»		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом	2	
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, зокрема:	60	60
Аудиторні	16	16
Модульний контроль	4	4
Самостійна робота	40	40
Форма семестрового контролю	залік	
Змістовий модуль «Літературознавча аналітика»		
Курс	1	
Семестр	1	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, зокрема:	60	
Аудиторні	16	
Модульний контроль	4	
Самостійна робота	40	
Форма семестрового контролю	залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ МОДУЛЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль *«Аналітика тексту. Літературознавча аналітика»* спирається на літературознавчу підготовку магістрантів, допомагає в засвоєнні інших предметів літературознавчого циклу.

Метою змістового модуля *«Літературознавча аналітика»* є вивчення аналітичних процедур, опанування основного термінологічного апарату, методологічних підходів та інтерпретативних практик, спрямованих на аналітику літературного поля.

Навчальний курс передбачає засвоєння таких компетентностей:

ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК-2 Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК-3 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК-5 Здатність оцінювати та забезпечувати якість проведення досліджень,

бути критичним і самокритичним.

ФК-2 Здатність застосовувати технології та процедури аналітико-синтетичного опрацювання наукової інформації

ФК-7 Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку українського і світового літературознавства.

ФК-8 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення біографістики і текстології.

ФК-9 Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування біографічного, мовного, мовленнєвого і літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК-10 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі дослідження.

ФК-11 Здатність інтерпретувати інформаційні та філологічні явища і процеси та формувати професійну світоглядну позицію.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

РН-2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації та досягнення запланованого прагматичного результату, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; використовувати прикладні соціокомунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому і соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва; презентувати результати досліджень державною та іноземними мовами.

РН-4 Володіти культурою мислення, вміти узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію, зокрема в науковій діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням.

РН-5 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в предметній області.

РН-10 Збирати, систематизувати, інтерпретувати і науково аналізувати біографічний, мовний, мовленнєвий і літературний матеріал з урахуванням доцільних методологічних принципів, підходів і методів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

РН-11 Створювати, аналізувати, інтерпретувати і редагувати тексти різних стилів і жанрів

РН-14 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

РН-17 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин			
		Усього	Аудиторні		Самостійна робота
			Лекцій	Практич них	
Змістовий модуль 1. Психологізм у літературознавстві					
1.	Психологічний аналіз літературного тексту	10	2	2	6
2.	Психоаналітичне літературознавство	10		2	8
3.	Психопоетика	8		2	6
	Модульна контрольна робота 1	2			
Разом		30	2	6	20
Змістовий модуль 2. Проблеми пам'яті і літературознавство					
4.	Memory studies у літературознавстві	10	2	2	6
5.	Індивідуальна і колективна пам'ять	10		2	8
6.	Постпам'ять	8		2	6
	Модульна контрольна робота 2	2			
Разом		30	2	6	20
Разом		60	4	12	40

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Психологізм у літературознавстві

Тема 1. Психологічний аналіз літературного тексту.

Сучасний стан дослідження концепції психологізму у художньому творі: проблеми і перспективи. Місце і значення класичного психоаналізу в європейському літературознавстві. Психоаналіз новітньої української літератури.

Ключові слова: психологізм, класичний психоаналіз, код, національна література.

Основні джерела: 4,5, 6, 8, 10, 12.

Тема 2. Психоаналітичне літературознавство.

Психоаналітичний дискурс в літературознавстві. П'ять періодів розвитку психоаналітичної школи в Україні. Причини актуалізації психоаналітичного літературознавстві у 80 – 90-х рр. ХХ ст. (Н.Зборовська, С.Павличко, Т.Гундорова). Відмітні риси психоаналітичного дискурсу у вітчизняних літературознавчих працях.

Ключові слова: психологізм, психоаналітичний дискурс, терапія.

Основні джерела: 4,5, 6, 8, 10, 12.

Тема 3. Психопоетика.

Психопоетика як інтегральна наукова дисципліна. Процес становлення психопоетики у літературознавстві. Специфіка літературознавчої психопоетики. Завдання літературознавчої психопоетики. Психопоетика: pro and contra.

Ключові слова: психопоетика, мовознавча психопоетика, літературознавча психопоетика, особистість письменника.

Основні джерела: 4,5, 6, 8, 10, 12.

Змістовий модуль 2.

Проблеми пам'яті і літературознавство

Тема 4. Memory studies у літературознавстві.

Пам'ять як об'єкт дослідження у працях філософів (А.Бергсон), істориків (М. Альбв'акс, Ян Ассман) і психологів (В.Джеймс, З.Фройд). Французька традиція Memory studies (Жак ле Гофф, Поль Рікер П'єр Нора). Концепція «місць пам'яті». Місце і роль Memory studies у літературознавстві.

Ключові слова: пам'ять, memory studies, «місця пам'яті».

Основні джерела: 1, 11, 12.

Тема 5. Індивідуальна і колективна пам'ять.

Проблема індивідуальної і колективної пам'яті у працях Алейди Ассман. Колективна пам'ять: pro and contra. Критичні погляди С'юзен Зонтаг на проблему колективної пам'яті. Пам'ять про травматичні події у роботах Йорна Рюзена. Концепція пам'яті у працях Астрід Ерлл.

Ключові слова: пам'ять, індивідуальна пам'ять, колективна пам'ять, досвід, травма.

Основні джерела: 1, 11, 12.

Тема 6. Постпам'ять.

Категорія постпам'яті у роботі Маріанни Хірш. Місце і роль постпам'яті у літературознавстві.

Ключові слова: пам'ять, постпам'ять, досвід, травма, терапія.

Основні джерела: 1, 11, 12.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		К-ть од.	Максимальна кількість	К-ть од.	Максимальна кількість
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	3	3	3	3
Робота на практичному занятті	10	3	30	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Максимальна кількість балів загалом			73		73
Розрахунок коефіцієнта: $146:50 = 2,92$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

Змістовий модуль 1

Самостійна робота 1 - 3

Самостійна робота здійснюється у письмовій формі та полягає в коментуванні наукових текстів.

Опрацювання рекомендованої літератури передбачає дотримання наступної структури:

1. Реконструкція позиції автора (переказ основних положень теорії, з'ясування й розкриття основної термінології, формування основних тез теорії);
2. Вироблення критичної позиції до авторської теорії (огляд критичної літератури щодо теорії автора, окреслення антитези, вироблення власної критичної позиції);
3. Вироблення арбітражної позиції (зіставлення основних тез авторської теорії з основними антитезами її критики, спроба узгодження, власні узагальнення);
4. Рефлексії з приводу проведеної роботи (виявлення затруднення, шляхи подолання затруднення, виявлення набутих умінь і знань).

Рекомендовані тексти:

1. Фрейд Зігмунд Поет і фантазування; Карл-Густав Юнг Психологія і поезія.
Джерело: Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.; за редакцією Марії Зубрицької. Львів, 1996. 633 с.
2. Зборовська Ніла Психоісторія літератури як теоретична проблема: онтогенез і філогенез. **Джерело:** Зборовська Н. Код української літератури: проект психоісторії новітньої української літератури : монографія / Н. В. Зборовська. Київ: Академвидав, 2006. 504 с.

3. Зонтаг С'юзен Психоаналіз і «Життя проти смерті» Нормана О.Брауна. Джерело: Зонтаг С'юзен Проти інтерпретації та інші есе. Львів : «Кальварія», 2006. 320 с.

Змістовий модуль 2

Самостійна робота 4 - 6

Самостійна робота здійснюється у письмовій формі та полягає в коментуванні наукових текстів.

Опрацювання рекомендованої літератури передбачає дотримання наступної структури:

1. Реконструкція позиції автора (переказ основних положень теорії, зясування й розкриття основної термінології, формування основних тез теорії);
2. Вироблення критичної позиції до авторської теорії (огляд критичної літератури щодо теорії автора, окреслення антитези, вироблення власної критичної позиції);
3. Вироблення арбітражної позиції (зіставлення основних тез авторської теорії з основними антитезами її критики, спроба узгодження, власні узагальнення);
4. Рефлексії з приводу проведеної роботи (виявлення затруднення, шляхи подолання затруднення, виявлення набутих умінь і знань).

Рекомендовані тексти:

1. Ассман Аляйда Пам'ять «ars» і «vis»; Секуляризація пам'яті – memoria, fama, історія. Джерело: Ассман Аляйда. Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті. К. : Ніка-Центр, 2012. 440 с.
2. Доманська Ева. Нова гуманітаристика. Джерело: Доманська Е. Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле / Ева Доманська; пер. з польськ. та англ. В. Склокіна; наук. ред. В. Склокін, С. Троян. – К.: Ніка-Центр, 2012. – 264 с.
3. Нора П'єр Пам'ять. Джерело: Нора П'єр. Теперішнє, нація. К.: ТОВ "Видавництво "КЛІО"", 2014. 272 с.

Критерії оцінювання самостійної роботи

№	Критерії	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Самостійність мислення	1 бал
2.	Аргументованість тез	1 бал
3.	Вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу	3 бали
	Разом	5 балів

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль 1

Модульна контрольна робота 1 (МКР-1) – є завершальним етапом вивчення усього Модуля І. Виконуючи поставлене в МКР-1 завдання, ви повинні продемонструвати міру повноти і глибини засвоєння теоретичного матеріалу.

Завдання:

Письмово опрацювати питання: Психоаналітичний аспект сучасної літератури.

Форма подання результату

1. Обсяг роботи - мінімум 4- 5 сторінок.
2. Файл, який відсилається на перевірку, потрібно підписати таким чином: прізвище, ім'я та група (наприклад: Устименко Галина ФІСб-1-18-4.0д).
Тип файлу: Документ Microsoft Office (і ніякий інший!)
3. Вимоги до друку: формат А4, всі поля - 2 см., шрифт Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал - 1. Абзац - 1, 5 см.

Модульний контроль 2

Модульна контрольна робота 2 (МКР-2) – є завершальним етапом вивчення усього Модуля І. Виконуючи поставлене в МКР-2 завдання, ви повинні продемонструвати міру повноти і глибини засвоєння теоретичного матеріалу.

Завдання:

Письмово опрацювати питання: Реалізація феномену постпам'яті в сучасній літературі.

Форма подання результату

1. Обсяг роботи - мінімум 4- 5 сторінок.
2. Файл, який відсилається на перевірку, потрібно підписати таким чином: прізвище, ім'я та група (наприклад: Устименко Галина ФІСб-1-18-4.0д).
Тип файлу: Документ Microsoft Office (і ніякий інший!)
3. Вимоги до друку: формат А4, всі поля - 2 см., шрифт Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал - 1. Абзац - 1, 5 см.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

	Оцінка
Відмінно 25-23	Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)
Дуже добре 22-20	Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (рівень вище середнього)
Добре 19-17	Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)
Задовільно 16-15	Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (рівень нижче середнього)
Достатньо 14-10	Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (рівень нижче середнього)
Незадовільно 9-7	Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)
Незадовільно 6-1	З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль здійснюватиметься у формі заліку з урахуванням компонентів двох змістових модулів «Лінгвістична аналітика» та «Літературознавча аналітика» та їх суми балів. Проведення семестрового контролю із змістового модуля «Літературознавча аналітика» здійснюватиметься за сумарною кількістю балів, що є результатом поточного оцінювання, поділених на коефіцієнт 2,92.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

6.5. Орієнтовний перелік питань для самоконтролю

1. Літературознавча аналітика.
2. Психологізм.
3. Традиційний психологізм.
4. Психоаналітичне літературознавство.
5. Психіатричне літературознавство.
6. Психопоетика.
7. Memory studies.
8. Індивідуальна і колективна пам'ять.
9. «Місця пам'яті».
10. Культурна пам'ять.
11. Культурна травма і культурна пам'ять.
12. Ностальгія.
13. Забуття.
14. Постпам'ять.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА МОДУЛЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧА АНАЛІТИКА»

Разом: 60 год.: лекції – 4 год., практичні заняття – 12 год., самостійна робота – 40 год., модул. контроль – 4 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II			
Назва модуля	Психологізм у літературознавстві			Проблеми пам'яті і літературознавство			
Кількість балів за модуль	73 бали			73 балів			
Теми лекцій	Психологічний аналіз літературного тексту (1 бал)			Memory studies у літературознавстві (1 бал)			
Теми практичних занять	Психологічний аналіз літературного тексту (11 балів)	Психоаналітичне літературознавство. (11 балів)	Психопоетика (11 балів)	Memory studies (11 балів)	Індивідуальна і колективна пам'ять (11 балів)	Постпам'ять (11 балів)	
Самостійна робота		Самостійна робота (15 балів)		Самостійна робота (15 балів)			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			
ПК	Залік						

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

1. Ассман А. Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті. К. : Ніка-Центр, 2012. 440 с.
2. Баррі П. Вступ до теорії. Літературознавство та культурологія. Київ: Смолоскип, 2008. 358 с.
3. Білоус П. Теорія літератури. Київ: Академвидав, 2013. 323 с.
4. Зборовська Н. Код української літератури: проект психоісторії новітньої української літератури : монографія / Н. В. Зборовська. Київ: Академвидав, 2006. 504 с.
5. Зборовська Н. В. Психоаналіз і літературознавство: Посібник. К.: «Академвидав», 2003. 392 с.

6. Зонтаг С. Проти інтерпретації та інші есе. Львів : «Кальварія», 2006. 320 с.
7. Іванишин П. Критика і метакритика як осмислення літературності. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
8. Іванишин П. Українське літературознавство постколоніального періоду. Київ: ВЦ «Академія», 2013. 224 с.
9. Козлик І. Літературознавчий аналіз художнього тексту/твору в умовах сучасної міжнаукової та міжгалузевої взаємодії. Брно: vychází řečí Středoevropského centra slovanských studií ve spolupráci s Českou asociací slavistů a Ústavem slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2020. 235 с.
10. Література. Теорія. Методологія / Упор. і наук. ред. Д.Уліцької. Київ: Видавництво «Києво-Могилянська академія», 2008. 544 с.
11. Нора П'єр. Теперішнє, нація. К.: ТОВ "Видавництво "КЛІО"", 2014. 272 с.
12. Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. Марії Зубрицької. 2-е вид., доповнене. – Л., 2001.
13. Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст. / Упоряд. Б.Бакули. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 531 с.

Додаткова:

1. Астрахан Н. Буття літературного твору. Аналітичне та інтерпретаційне моделювання. Київ, Академія, 2014. 432 с.
2. Гальчук О. Тексти по колу: пізнати Себе в Іншому. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 268 с.
3. Доманська Е. Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле. – К., 2012.
4. Методології сучасної літературної компаративістики / За ред. Г.Сиваченко. Київ: Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАНУ, 2020. 633 с.
5. Мітосек З. Теорії літературних досліджень. – Сімферополь, 2005.
6. Нич Р. Світ тексту: постструктуралізм і літературознавство. – Л., 2007.
7. Перкінс Д. Чи можлива історія літератури? – К., 2005.
8. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія. – К., 2009.
9. Теоретичні Ревізії. Література на полі медій / За ред. Т.Гундорової та Г.Сиваченко. Київ: Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАНУ, 2018. 633 с.